

Magánhangzó, mássalhangzó törvények

Mássalhangzó törvények:

- Hasonulás: egymás melletti mássalhangzók közül az egyiknek a kiejtése a másik hatására megváltozik, hozzá hasonul
 - Részleges hasonulás: két szomszédos mássalhangzó közül az egyik csak részben hasonul a másikhoz
 - Zöngésség szerint: népdal (p-zöngétlen, d-zöngéses), bicikli
 - Képzés helye szerint: színpad, különben
 - Teljes hasonulás: egymás mellé kerülő mássalhangzók egyike teljesen hasonló lesz a másikhoz, azonossá válik a másikkal
 - A két hang helyett csak egy hosszú hangot képzünk
 - Írásban jelölt: kiejtés elve érvényesül (naggyá, ebben, akkora)
 - Írásban jelöletlen: szóelemzés elve érvényesül (anyja, beszélj, egészség)
 - Mássalhangzó+val,-vel: kézzel, karddal
 - S, sz ,z, dz +j : eddz, végezzünk
 - Mutató névmás + rag/képző: ebben, akkora
- Összeolvadás:
 - Írásban nem jelöljük, 2 különböző képzésű szomszédos hang a kiejtésben így harmadik hanggá olvad össze
 - Pl:
 - barátság t+s=ccs
 - adsz d+sz=cc
 - kenjük n+j=nny
- kiesés:
 - a szó belsejében vagy szavak határán kettőnél több mássalhangzó torlódik, a hangcsoport középső tagja a kiejtésben kiesik („d” vagy „t” hang)
 - pl:
 - mondta
 - küldte
 - most sincs
- rövidülés:
 - rövid mássalhangzók szomszédságában lévő hosszú mássalhangzót is röviden ejtjük
 - pl: jobbra, láncsal

Magánhangzó törvények:

- Hangrend:
 - Magánhangzók szabályok elrendeződése
 - A magas hangrendű szavakban magas, a mély hangrendű szavakban csak mély magánhangzók vannak, a vegyes hangrendű szavakban magas és mély magánhangzók vannak.
 - Az az összetett szavakra nem vonatkozik (színház)
 - Pl:
 - Magas: üzem, levegő (repülő+i)
 - Mély: táska (uborka)
 - Vegyes: iskola
- Illeszkedés:
 - A magas hangrendű szavakhoz magas, a mély hangrendű szavakhoz mély toldalék járul
 - Az összetett szavak az utótag hangrendjének megfelelően kapnak toldalékot (színházban)
 - Kétalakú toldalék: ban-ben, ság-ség, nak-nek, ra-re
 - Háromalakú toldalékok: hoz-hez-höz, on-en-ön
 - ajakkerekítés szerint illeszkedik
 - Egyalakú: csak egy alakban kapcsolódik így a szavak vegyes hangrendűvé változnak